VIANOČNÉ ČÍSLO

„Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle!“ *Lukáš 2, 12*

PATMOS

ČASOPIS CIRKEVNÉHO ZBORU ECAV NA SLOVENSKU PREŠOV
DECEMBER 2021 /// ROČNÍK 26 /// ČÍSLO 04

VZŤAHY 06
Štyri znamenia
apokalypsy v manželstve

FINANCIE 10
Viera a peniaze

SPOLOČENSTVO 14
Služby Božie
včera a dnes

MILÍ ČITATELIA!

Určite mi dáte za pravdu, že čas rýchlo beží... Verím, že prichádzajúce vianočné sviatky a zároveň ďalšie číslo nášho časopisu, Vám čas aspoň na chvíľu spomalí. Prinášame Vám opäť zopár aktuálnych tém, napr. financií, manželskej krízy či rodinného násilia. Nahliadneme do noviniek Relevantu či Evanjelickej spojenej školy. Teším sa z toho, že sa nám podarilo uzavrieť sériu článkov o našich filiách (teda aspoň tých, ktoré majú modlitebňu alebo kostol) a možnosť začať novú sériu k službám Božím.

Ako býva na konci roka zvykom bilancovať, ďakujeme Vám za Vašu priazeň pri čítaní časopisu a za povzbudenia, že sa z neho tešíte a samozrejme za Vaše príspevky na DTF. Ďakujeme Pánu Bohu za všetkých prispievateľov a za to, že nám vždy dal čas na prípravu jednotlivých čísel.

Tešíme sa na Vás v novom roku očakávajúc, čo má pre nás Pán Boh pripravené. Ak máte nejaké nápady na témy, o ktorých by ste si radi prečítali, či Vašu spätnú väzbu nám prosím pošlite na: casopispatmos@gmail.com.

Ako hovorí jedna známa mládežnícka pieseň „*S Tebou je lepší jeden deň, než inde tisíc...*“, nech čas strávený v Božej prítomnosti spomalí našu zaneprázdnenú myseľ a uponáhľané telo. Nech je čas týchto sviatkov spomalením a uvedomením si, čo je v živote naozaj podstatné.

Zuzana Martausová

ČASOPIS PATMOS

Vydáva: *Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, Prešov*
Redakčný kruh: *Ondrej Koč, Martin Chalupka, Katarína Kendická, Zuzana Martausová, Jana Pramníková*
Grafická úprava: *Peter Gál*
Redakcia a administrácia:
Ev. a. v. farský úrad v Prešove, Svätoplukova 11.
Registračné číslo: OÚ-X1/27/95

Ďakujeme Vám za Vaše príspevky, modlitby, finančnú pomoc a ochotu. Dobrovoľné dary, ofery a cirkevný príspevok pre cirkevný zbor môžete posielať na číslo účtu:
IBAN: SK91 0900 0000 0000 9628 9004

Výška cirkevného príspevku v CZ ECAV Prešov na rok je **30€** *za dospelého člena cirkevného zboru a* **20€** *za člena cirkevného zboru do konfirmácie. Pri platení cez účet uveďte do správy pre prijímateľa meno, priezvisko a adresu.*

Obálka: Chandler Cruttenden | Unsplash
Použité foto Unsplash: Rod Long 2, Volkan Olmez 7, Christian Dubovan 10, Markus Winkler 12, Jarrod Reed 15
Ilustrácie Storyset: 6, 9, 13, 19

TLAČOVÝ FOND | OKTÓBER - NOVEMBER 2021

Všetky uvedené sumy sú v €:

Balentová Mária 10; Benková Oľga 10; Daňková Božena 10; Fecková Ľubica, Ing. 20; Gál Vladimír 100; Gáll Milan 10; Guzová Ľubica, Mgr. 10; Hulvej Miroslav 10; Ivanová Anna, Mgr. 20; Kavuľová Mária 10; Kobyľanová Helena 10; Lenhardt Anton 10; Lipková Božena 10; Medňanský Karol 10; Pavel Dušan 20; Reviľaková Marta 10; Rochlitz Daniel 30; Šebejová Ľudmila 15; Vernarecová Viera 5; Žipaj Milan 20

Pre pohodlnejšiu platbu načítajte tento QR kód **mobilnou bankovou aplikáciou**:

PAY by square

ZAMYSLENIE

Vianočná radosť

Ale anjel im povedal: Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán. A toto vám bude znamením: Nájdete nemluvniatko obvinuté plienkami, ležať v jasliach. A hneď sa zjavilo množstvo rytierstva nebeského, ktorí chválili Boha a volali: Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle. (Lukáš 2,10-12)

Táto anjelská zvesť je veľmi potrebná, lebo keby sa Kristus aj dvadsaťkrát narodil, bolo by to bývalo daromné, keby sme o tom nič nevedeli. Lebo čo je z toho, keď má niekto poklad v dome, ale nevie o ňom? Latinské príslovie hovorí: Ignoti nulla cupido – Kto o ničom nevie, nič nežiada. Skrytý poklad je jednoducho neužitočný. Tak je to aj pri tomto svätom, radostnom narodení. Keby neboli o ňom kázali anjeli, nikto by sa netešil. Z tejto histórie i príkladu sa dozvedáme, ako sú anjeli duchom pokorní a nemajú v sebe žiadnej pýchy. Od nich by si mali zobrať príklad všetci, čo sa považujú za ľudí učených a svätých i za veľkých pánov, aby sa svojimi schopnosťami, múdrosťou a mocou nehonosili a inými nepohŕdali.

Takto sme aj my povinní konať. **V pokore radi máme používať svoje dary k pomoci i potešeniu ľuďom a nikým nepohŕdať.** Lebo týmto spôsobom postupujeme podľa príkladu, aký nám zanechal Kristus, ktorý aj sám ako biedny a úbohý prišiel z neba na zem. Tiež chce mať okolo seba ľudí úbohých a biednych, hľadajúcich a potrebujúcich pomoc. Aj preto nesie meno Pomocník, čiže Spasiteľ.

„Lebo narodil sa vám Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán“. Kiež by si tiež oči i uši otvoril, aby si toto kázanie dobre pochopil a podľa neho žil.

Anjeli začínajú svoje kázanie a spev slovami, aké túži počuť srdce utrápené: že sa netreba báť, ale veľmi radovať a v tejto radosti zdvihnúť hlavu, a to pre narodenie tohto Dieťaťa, ktoré ja naším Spasiteľom a anjelmi predivne nazvané Kristom Pánom.

Boží zákon nás totiž nemohol vyslobodiť z hriechu, ani zo smrti. Vlastná zbožnosť, ani skutky nemohli nás potešiť, ani rozveseliť. On to mal urobiť. To je ten, ktorý má vykúpiť. U Neho nájde každý všetko, čo patrí k odpusteniu hriechov i k životu večnému. Lebo Jeho meno je Spasiteľ a Pomocník. A okrem Neho nieto spasiteľa.

Odhoď teda všetky náuky a náboženstvá, ktoré by ľudí chceli priviesť do života večného bez Krista. Lebo Kristus má byť Sapsiteľom, nemôže ním byť ani jeho matka Mária, ani svätý Peter, alebo Pavel, ani cirkevný otec Augustín, či Bernard, František, alebo Dominik. Ak má byť niekto spasený, tak nie zákonmi, pôstom, ružencovými modlitbami, ale v Kristovi má hľadať spasenie, lebo jedine On má to meno Spasiteľ a Vykupiteľ.

Ak má Boh byť Bohom, čiže ľuďmi za Boha považovaný a ako Boh uctievaný, to sa môže diať iba cez ono Dieťatko. **Iba u neho sa môžeme naučiť a presvedčiť, že Boh je Bohom láskavým, milosrdným a dobrotivým, keď svojmu Synovi neuľavil, ale k nášmu spaseniu mu prikázal stať sa človekom.**

Grécke slovo eudokia znamená veselé, horlivé, radostné, smelé srdce, aby sme sa mnoho nestrachovali, nech sa robí, čo chce a povedali diablovi a svetu: kvôli tebe ja moju radosť nezanechám a nebude ma trápiť tvoja zlosť. Kristus mi viac radosti robí ako ty bolesti. Také srdce nám prajú milí anjeli v tomto chválospeve.

Anjeli nám žičia srdce odvážne, ktoré sa smelo postaví dokonca aj vtedy, keď sa nám zle vodí, v rozličnom nešťastí a pokušení.

Myslím si, že diabol rád spieva: Sláva diablovi v pekle a na zemi nepokoj a ľuďom hlúpe, zúfalé srdce. Na zemi nájdeme mnohých, ktorým dal Boh všetkého nadostač, ale pritom nemajú veselej chvíle. Všetko, čo majú je smutné a nemajú v žiadnej veci zaľúbenia. To je žiadosť diablova, ktorý nám ľuďom žiadnej radosti z Božích darov nedopraje. Oproti tomu spievajú anjeli, prajúc nám smelé srdce, ktoré vie vzdorovať všelijakému nešťastiu a pokušeniu.

> *„Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán.“*
> *Lukáš 2, 10-11*

To je ten milý spev anjelský, aký nenájdeme v žiadnej knihe, lebo on nepovstal, ani nebol zložený na zemi, ale prišiel z neba dolu.

Pomáhaj nám Pane Bože, skrze Ducha Svätého, aby sme ho zachovali a podľa Neho konali skrze Tvojho Syna Ježiša Krista, nášho drahého Pána.

Martin Luther

Prajem nám všetkým, aby sa tento Spasiteľ a Pomocník narodil v našich srdciach, ktoré budú po celý život plné radosti z Božích darov. Požehnané Vianoce!

Ondrej Koč, zborový farár

ROZHOVOR

Katka & Michal

Po dlhšej dobe sa zo zahraničia vrátili aj naši niekdajší mládežníci, dnes už manželia Katka a Mišo Pončákovci. Pridali sa k nám na stretávaní rodín (RoS), kde preberáme Kázeň na hore. V rámci tejto série odznela aj téma o hneve v manželstve. Na konci k tomu Katka hovorila o praktickej aplikácii – 4 jazdcoch apokalypsy manželstva (na nasledujúcej strane). Tieto poznatky získala na štúdiu v USA. Prečo tam boli a čo tam robili, sa dozviete viac v nasledujúcich riadkoch.

Ak by ste sa mali pár vetami predstaviť, čo by ste o sebe povedali? Čo Vás charakterizuje?

Michal: Mám 30 rokov, študoval som chémiu a pracujem v Tréningovom Centre Kompas, kde sa venujem práci s mladými ľuďmi, prostredníctvom fotografie a iných médií. Podľa testu „16 personalities" som 100% extrovert. Obľubujem hrebeňovky, málokedy si nechám ujsť príležitosť vyliezť na niečo vysoké a ak mám čas, veľkú radosť mi robí urobiť si do bytu nejaký nábytok.

Katarína: Mám 27 rokov, po štúdiu psychológie v Košiciach som taktiež pracovala v TCKompas a tento rok som ukončila magisterské štúdium rodinnej a párovej terapie v USA. Mám rada kávu, koláče, poriadok, knihy napr. o dánskom spôsobe života a pekné výhľady. Úplne najlepšie je, keď sa všetky tieto veci skombinujú. Hrebeňovky vyslovene rada nemám.

Sobášili ste sa v pomerne mladom veku. Čo Vás k tomu viedlo? Neoľutovali ste to ešte ?

Michal: Je to tak. Mali sme 22 a 25. Sobášiť sa v mladom veku samozrejme nebol zámer, ale chodili sme spolu dva roky a už moc nebolo na čo čakať. Ľutovať tiež nebolo čo, okrem toho, že nám chýbali ešte dva mesiace na kompletné dokončenie bytu, ktorý sme pred svadbou prerábali. Inak sme sa kľudne mohli brať aj skôr. Pre tento svet možno paradox, ale manželstvo pre nás znamenalo slobodu. A po vyše piatich rokoch sa nám stále potvrdzuje, že vziať si toho druhého bolo dobré rozhodnutie.

Ako ste prišli do nášho zboru? Ako ste tu slúžili?

Katarína: Ja som sa do zboru dostala cez evanjelizačné tábory KECY, ktoré mládež v našom zbore pravidelne organizuje, a cez následné pozvanie do biblickej skupinky.

Michal: Ja som do zboru prišiel cez pozvanie na zborové tábory a mládeže. Obaja osve sme slúžili v mládežníckom resp. dorastovom a konfirmandskom

tíme, neskôr v tíme RoS a v podstate po celý čas popri tom všetkom aj v táborovej službe. Bolo toho za tie roky hodne. Aktuálne obaja slúžime v tíme staršej mládeže.

Posledné dva roky ste strávili v Amerike. Čo Vám tento čas priniesol?

Katarína: Naučili sme sa veľa vecí, ktoré sa dajú vymenovať, no asi najprínosnejšia bola samotná skúsenosť. Byť dva roky v inej kultúre, komunikovať v inom jazyku, orientovať sa v novom priestore odkázaní jeden na druhého, to vie človeku dať veľa. Mohli sme sa navzájom lepšie spoznať, máme sa radšej, zlepšili sme sa v jazyku, spoznali sme nový svet a úžasných ľudí, mali sme privilégium dostať špičkové vzdelanie a v neposlednom rade sme mohli zažívať zázraky, ktoré tam Pán Boh konal a cez ktoré sa o nás staral.

Aké máte plány do budúcna? Opäť niekam vycestovať?

Katarína: Plánovať je ťažko. Špeciálne v týchto pandemických dobách a tiež preto, že Pán Boh je humorista. Veď viete ako to je... Ja by som bola určite veľmi rada, keby som sa mohla čím ďalej tým viac venovať tomu, čo som vyštudovala. Čo presne to znamená, teraz ešte neviem. Čo viem, je, že potreba pomáhať ľuďom na profesionálnej úrovni je obrovská. A to je moja veľká túžba. Uvidíme kde a ako Pán Boh otvorí dvere.

Čo vnímate ako najväčší "trň" v manželstvách?

Katarína: Z pohľadu manželského terapeuta je to asi izolácia manželstiev. Kolektívny život sa zmenil na individualistické manželstvá, ktoré sú uzavreté medzi 4 stenami. Málokto vie, čo sa tam deje, maximálne sa posťažujeme kamoškám na káve, či kamošom na pive. Chýba nám otvorenosť vpustiť do vzťahu nejaký starší, múdrejší manželský pár, ktorý obdivujeme, alebo profesionála. Aj keď je zle, radšej to prečkáme alebo sa v tichu rozídeme, akoby sme mali do nášho zlyhania pustiť niekoho zvonku.

Čo myslíte, prečo sa dnes mladí ľudia nesobášia?

Michal: Súčasná kultúra urobila život pohodlnejším, niekedy až príliš. Je to nastavené tak, že sobášiť sa netreba, lebo veľa "výhod" manželstva môžem mať aj bez neho a "nevýhody" tým obídem. Manželstvo dáva zmysel, ak nasledujeme Krista a žijeme podľa biblických princípov. Ak ho nenasledujeme, tak manželstvo nie je ani nevyhnutné, ani veľmi lukratívne, ani extra pohodlné, tak načo?

Aký je Váš obľúbený biblický verš a čo by ste odkázali manželstvám, v ktorých to tak trochu "škrípe"?

Katarína: Občas to škrípe každému. Aspoň do istej miery. A bez toho to ani nejde, veď prostredníctvom toho sa učíme, obrusujeme a uvedomujeme si, že nie

Michal: Ja som spokojný tam, kde som.

Ako vidíte svoje miesto v našom zbore, ako by ste chceli slúžiť?

Michal: Veríme, že každý človek má set vlastností a zručností, ktoré sú jedinečné a teda je každý člen zboru dôležitý a unikátny, nie však nenahraditeľný. A to je dobre. Slúžiť by sme chceli tak, aby ak odídeme, si to nikto ani nevšimol. Rozumej, chceli by sme vychovať ďalšiu generáciu, ktorá bude vedieť všetko, čo vieme my a ešte nás aj predíde.

sme dokonalí, že potrebujeme Krista. Vpustime ho do svojho srdca, vzťahu, inšpirujme a okresávajme sa v spoločenstve navzájom a vyhľadajme pomoc, ak treba.

Ďakujem veľmi pekne za rozhovor a prajem Vám, aby to u Vás čím menej „škrípalo", aby si Vás Pán Boh používal v službe v našom zbore a aby ste boli nablízku ľuďom, ktorí to potrebujú. V dnešnej dobe je totiž ťažké si priznať, že občas niečo v manželstve nefunguje a už vôbec nie vyhľadať odbornú pomoc. Majte preto otvorené oči a srdcia pre takýchto ľudí.

Zuzana Martausová

VZŤAHY

Štyri znamenia *apokalypsy v manželstve*

Je váš vzťah ohrozený bez toho, aby ste o tom vôbec tušili? Dr. John Gottman, emeritný profesor Washingtonskej univerzity a jeden z najvplyvnejších psychológov posledného štvrťstoročia vedie posledných 40 rokov výskum manželskej stability. Čo je na jeho práci výnimočné je fakt, že z pozorovania komunikácie a hádky manželského páru vie zistiť s 90% presnosťou, či sa daný manželský pár v budúcnosti rozvedie. Gottman tvrdí, že hlavnou otázkou nie je, či sa vo vzťahu vyskytujú hádky alebo nie, ale akým štýlom pár počas hádky komunikuje. A jedným z najvýraznejších prediktorov rozvodu je podľa Gottmana prítomnosť štyroch nasledujúcich "jazdcov apokalypsy" v manželskom konflikte.

1. Kritizovanie

V tejto kategórii Gottman uvádza, že kritizovať problém/situáciu vo vzťahu je iné, ako kritizovať svojho partnera. Nebezpečenstvo prichádza s druhou možnosťou. Medzi "mrzí ma, že sme sa včera večer znova nemali čas porozprávať" a "vkuse chodíš neskoro domov a kašleš na svoju rodinu" je diametrálny rozdiel. V prvej vete totiž manžel/ka vyjadruje nespokojnosť nad nedostatkom času s partnerom a vo vete druhej za problém kritizuje a obviňuje partnera. Samotné kritizovanie ešte nie je smerodajné pri udávaní pravdepodobnosti rozvodu, no často pripravuje cestu pre ďalších, závažnejších "jazdcov apokalypsy", keďže sa človek môže po kritizovaní cítiť urazený, odmietnutý a zranený a spustiť lavínu ďalších negatívnych reakcií.

2. Defenzívnosť

Gottman tvrdí, že takmer vo všetkých vzťahoch sa defenzívnosť z času načas vyskytne, problém vzniká, keď je to konštanta. Defenzívnosť je často odpoveďou na kritizovanie , a prejavuje sa ako automatické spätné obviňovanie človeka, od ktorého prišla výčitka alebo kritika. Je to prirodzené; keď sa cítime kritizovaní a tým pádom nedocenení, zranení alebo menejcenní, snažíme sa upozorniť na to, že chyba nie je v nás a radšej ju presunúť na niekoho iného, aby sme sa oslobodili od paľby kritiky. Defenzívnosť však väčšinou nie je efektívna zbraň, pretože takto iba vyjadrujeme, že sťažnosti toho druhého nie sú pre nás dôležité, alebo že máme problém so sebareflexiou. Kto by si už predsa dával sebareflexiu po paľbe kritiky od toho druhého? Teraz už efekt lavíny negatívnej komunikácie dáva zmysel, však?

3. Pohŕdanie

Tento jazdec apokalypsy je podľa Gottmana najväčší prediktor rozvodu, alebo minimálne nešťastného manželského vzťahu. V partnerských vzťahoch, kde sa vyskytuje pohŕdanie, partneri jednajú so sebou navzájom nerešpektujúco, sarkasticky, šikanujúco či výsmešne. Často to vedie do vzájomných nadávok, opovrhujúceho neverbálneho prejavu a jednoducho prejavovania, že ten druhý je niečo menej a je nehodný našej úcty. Existujú dokonca výskumy dokazujúce súvislosť medzi pravidelným pohŕdaním v partnerskom vzťahu a zníženou funkciou imunitného systému u jednotlivcov v tomto páre. Pohŕdanie a opovrhovanie náš skutočne môže ničiť rôznymi spôsobmi.

4. Ignorovanie

Tu sa lavína negatívnej komunikácie často zastaví a rozbije o kamennú stenu, ktorú postaví človek v páre, aby sa ochránil a "vypol" pohŕdanie či kritizovanie od toho druhého. Na Slovensku máme na to aj zaužívaný výraz, tzv. "tichá domácnosť", čo svedčí, že vzťahom nášho národa takéto prejavy komunikácie v konflikte nie sú cudzie. Do tejto kategórie patrí všetko od predstierania zaneprázdnosti a nepočúvania toho druhého, až po pitie alkoholu, či užívania iných omamných látok, aby sme unikli nášmu partnerovi aspoň psychicky. Samozrejme, takého prejavy sa môžu vyskytnúť v každom vzťahu, no Gottman tvrdí, že problém môže značiť to, keď sa tento spôsob (ne)komunikácie stáva v páre zvykom.

Ak niekto po prečítaní týchto Gottmanových jazdcov apokalypsy zostal nemilo usvedčený, netreba zúfať. Gottman samozrejme ponúka aj riešenia, ktoré sa páry majú snažiť použiť namiesto týchto nefunkčných vzorcov správania. Základ je, nech manželia majú snahu niečo napravať. V tom prípade sa od dna odraziť vždy dá.

(Pre viac info pozri: John Gottman - 7 princípov spokojného manželstva)

Katarína Pončáková M.A., LMFT

SPOLOČNOSŤ

Násilie páchané na ženách

Organizácia Spojených národov vyhlásila 25. november za **Medzinárodný deň za odstránenie násilia páchaného na ženách**. História tohto dňa siaha do roku 1960, keď boli v Dominikánskej republike zavraždené tri sestry Mirabalové na príkaz diktátora Rafaela Trujilleho. Spolu so štvrtou sestrou totiž založili skupinu proti režimu, známu ako Hnutie štrnásteho júna. Sestry boli väznené, opakovane mučené, znásilňované a napokon popravené 25. novembra 1960 pre svoj nesúhlas s vtedajšou diktatúrou a vládou Trujilleho. Sestry Mirabalové predstavujú symbol aktívneho odporu voči násiliu, predsudkom a rodovým stereotypom.

Od 25. novembra prebiehajú na celom svete verejné podujatia najrôznejších organizácií v rámci kampane s názvom **16 dní aktivizmu proti násiliu páchanému na ženách**. Táto kampaň sa končí 10. decembra, kedy si pripomíname Medzinárodný deň ľudských práv. Cieľom kampane je ukončiť násilie páchané na ženách a dievčatách.

Počas 16 dní aktivizmu pozýva OSN jednotlivcov, mimovládne a verejné organizácie realizovať osvetové a vzdelávacie podujatia, ale najmä vyzýva k uvedomeniu si naliehavosti témy násilia páchaného na ženách a dievčatách na celom svete. Napriek dlhodobému úsiliu ženských organizácií, medzinárodných i národných inštitúcií je násilie páchané na ženách stále jednou z najrozšírenejších foriem porušovania ľudských práv a dôstojnosti žien.

Toto smutné číslo sa stále nemení - **až jedna z troch žien na svete zažíva násilie a zneužívanie**, pričom na túto skutočnosť nemá vplyv to odkiaľ pochádza, čo a či vyštudovala, koľko má rokov, aký je jej výzor, či zdravotný stav, prípadne aké sú jej sociálne a majetkové pomery. Násiliu sú ženy vystavené doma, na pracoviskách, v školách a to nielen vo vojnovom konflikte, ale aj v mieri a v blahobyte.

Aj Spoločenstvo evanjelických žien v spolupráci so Ženskou komisiou Ekumenickej rady cirkví v SR, ECAV na Slovensku a ďalšími organizáciami sa rozhodlo pridať ku kampani, ktorá prebieha na celom svete a ktorú iniciovala Svetová rada cirkví – kampaň za svet bez znásilňovania a násilia – **Štvrtky v čiernom**. K tejto globálnej ekumenickej kampani sa už pridali mnohé z 348 členských cirkví Svetovej rady cirkví, svetové konfesionálne spoločenstvá ako napríklad Svetový luteránsky zväz a Svetové spoločenstvo reformovaných cirkví, národné ekumenické rady cirkví, ekumenickí a medzináboženskí partneri, akademické inštitúcie, študentské asociácie a ďalšie skupiny.

Medzinárodne rozšírená symbolická iniciatíva, ktorá upozorňuje na násilie, ktoré je páchané na ženách v rodine, je iniciatíva s názvom - **Obsadené miesto**. Spočíva v tom, že na viditeľné miesto v kostole, v zborovej miestnosti, alebo na chodbe umiestnime prázdnu stoličku. K nej položíme červené topánky-lodičky a na ňu položíme kúsok ženského oblečenia alebo kabelku. Táto prázdna stolička, resp. prázdne označené miesto má pripomínať ženy, ktoré sú týrané a zneužívané a ktoré nie sú medzi nami v kostole. Červená farba vecí na stoličke symbolizuje krv vyliatu v dôsledku násilia. Tieto symboly nás majú viesť k tomu, aby sme sa za takéto ženy modlili, aby sme ich medzi sebou prijali, aby sa ony cítili u nás bezpečne, aby sme pri nich stáli, boli im oporou, a pomáhali im niesť ťažké bremeno utrpenia a traumy. V niektorých CZ v zahraničí mávajú takúto stoličku v kostole každú nedeľu počas bohoslužieb, aby nezabúdali na obete násilia. Iniciatíva vznikla v Taliansku v roku 2013 ako reakcia na množstvo násilných útokov, pri ktorých muži svoje partnerky zabili. Po ženách tak zostali prázdne miesta – v práci, v škole, v kostole, v srdciach ľudí … .

Možno sa pýtate, či je potrebné otvárať túto tému aj v cirkvi, v našom cirkevnom zbore. Týka sa tento problém aj nás? Pán Ježiš zažil utrpenie, násilie, aj zradu od svojich najbližších. Trpel, a preto rozumie tým, ktorí trpia a je na nich páchané násilie. Rozumie ich bolesti a chce im byť oporou a pomocou. Kresťania, nasledovníci Pána Ježiša, sú povolaní k službe trpiacim, k boju proti nespravodlivosti a k hľadaniu možností pomoci tým, ktorí sa stali obeťami násilia. Žiaľ, aj v cirkvi, aj v našom spoločenstve môžu byť ženy, ktoré zažívajú násilie a potrebujú našu lásku, porozumenie, ale aj konkrétnu pomoc. Môžeme začať tým, že nebudeme mlčať, ale budeme o tomto probléme hovoriť, upozorňovať naň a zvyšovať povedomie o ňom. Je to pozvanie k tomu, aby sme boli vnímavejší, láskavejší a ľudskejší. Ľudia, ktorí trpia, sú možno aj v našej blízkosti a potrebujú našu pomoc.

Mária Chalupková

EVANJELICKÁ SPOJENÁ ŠKOLA

Evanjelická základná škola *a jej sociálne projekty*

Jedným z 3 pilierov vzdelávacieho programu našej školy je kresťansko-evanjelické vnímanie sveta, v rámci ktorého sme si dali za cieľ rozvoj sociálno-personálnych kompetencií žiakov. Veríme totiž, že škola nie je iba „stroj na vedomosti“, ale miesto na rozvoj celej osobnosti žiaka, teda aj tej jeho emocionálnej a sociálnej. Snažíme sa im otvárať oči, aby videli toho, komu niečo chýba, kto nemá to, čo mám ja. Môžu to byť hmotné veci, financie, ale aj fyzická sila, láska, pohladenie, úsmev, či radosť.

Sociálny projekt I.
Koľko lásky sa vmestí do Krabice od topánok?

Žiaci a pedagógovia Evanjelickej základnej školy, Evanjelického kolegiálneho gymnázia v Prešove a veriaci Cirkevného zboru ECAV Prešov pripravili vianočné balíčky pre deti zo Srbska. Balíčky sú pre konkrétne deti z Kovačice, ktoré sú slovenskej, ale aj srbskej národnosti. Celkovo 46 krabíc sme pripravili v ktorých sú hračky, športové, hygienické potreby a potreby na záujmové činnosti doplnené o sladkosti. Výber detí, ktorým sú určené darčeky pre deti do Srbska koordinuje zo srbskej strany Dušanka Petrak, riaditeľka Centra sociálnej pomoci v Kovačici a na Slovensku je to brat farár Jozef Havrila ml., z CZ Podlužany. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili a prispejú tak k úsmevu detí. Povzbudenie zo slov Jana Amosa Komenského platí vyše 350 rokov: „Komukoľvek môžeš pomôcť, pomôž mu rád, i celému svetu! Už dávno sa hovorí, že slúžiť a pomáhať sú vlastnosti vznešených povah.“

Ďakujeme všetkým, ktorí boli ochotní, sa do tejto akcie zapojiť a prispieť! Do krabíc sme vložili naozaj veľa lásky, tak veríme, že ich kamión uniesol a že tá radosť, aká vládla u nás pri balení, vyskočí z krabice v Srbsku pri rozbaľovaní.

Miroslav Čurlík

Sociálny projekt II.
Vianočná pošta pre seniorov

„Kamkoľvek pôjdeš Ty, pôjdem aj ja“, povedala Rút Noemi. Asi nie každá nevesta by prejavila takú oddanosť svojej svokre, ako Rút. Neopustila svoju už vekom staršiu svokru, ale ostala jej verná. Usilovne sa o ňu starala a Pán Boh im nakoniec preukázal milosť. Práve od nej sme si vzali príklad, aby sme aj my všetci boli usilovní, oddaní, obetaví a skromní práve tak, ako aj Rút.

Po biblickom stíšení sa žiaci s vyučujúcimi rozprávali o tom, čo sa môžeme od starších ľudí učiť, aký prínos majú pre spoločnosť, či sú dôležití, ako sa asi cítia v dnešnej dobe a čo pre nich môžeme urobiť. Rozhovory poprepletané názormi a vlastnými skúsenosťami nejednému z nás privodili hrču v hrdle či slzu na líci, čo poskytlo príležitosť na rozvoj emocionálnej inteligencie v praxi - pomenovanie svojich pocitov a pestovanie súcitu a angažovanosti v pomoci druhým ľuďom.

A aby neostalo iba pri slovách, pre seniorov v opatrovateľskej starostlivosti Relevant n.o. v Prešove sme vyrobili krásne vianočné darčeky, ktoré im už boli aj doručené a vyvolali u nich obrovskú radosť, ktorá bola obojstranná.

Fotky zachytávajú samotnú prípravu, balenie a doručenie darčekov.

Zuzana Martausová

RELEVANT N.O.

Vzťah, ktorý pretrvá

Veroniku som prvý raz stretla v Café Relevant, keď si s kolegyňou prišla vyzdvihnúť plagátiky k Týždňu dobrovoľníctva. Sedeli sme vonku na terase a Veronika mi začala rozprávať, že už dlho uvažuje nad prácou v Hniezde s dievčatami. V zamestnaní sa venuje PR, veľa času strávi pri počítači, a preto hľadá zmysluplnú činnosť, kedy by sa mohla niekomu venovať. Prekvapila ma aj tým, že číta psychologické knihy o vzťahovej väzbe. Možno to máte podobne.

Veronika sa odvtedy pravidelne raz za týždeň - dva stretáva s našimi dievčatami v domove na pol ceste, spoločne robia palacinky, vyrábajú sviečky, upratujú alebo sa iba tak rozprávajú o živote. Príde, aj keď ju pracovníci zavolajú na spoločné školenie dievčat a ich skupinky. „Hlavná vec, v ktorej vidím najväčšiu pomoc, je pocit odbremenenia, že niekto trávi s našimi dievčatami neformálny voľný čas. My pracovníci vieme, ako je to pre dievčatá dôležité, ale nemáme na to veľmi čas“, povedala mi sociálna pracovníčka z Hniezda. Dievčatá tak majú možnosť nadväzovať nové kontakty s bežnými ľuďmi, učia sa udržiavať zdravé vzťahy, dôverovať, otvárať sa, prekonať pocit, že sa mi nechce, ale príde ma navštíviť priateľ a nakoniec máme spolu fajn čas. Dôležité je povedať, že tieto stretnutia sú trocha iné... Mladí ľudia po odchode z detského domova potrebujú pozornosť, nezažili veľa spoľahlivých vzťahov. Nie je to o tom, prísť sa na nich pozrieť, ale vyžaduje si to od dobrovoľníka určitý záväzok. Niekedy ide o vzťah, ktorý pretrvá po celý život.

„Už dlhšiu dobu som zvažovala nad nejakou dobrovoľníckou činnosťou. ... Možno práve preto, že som si uvedomila, že mám to šťastie a mám oboch rodičov pri sebe, ktorí sú mi oporou. Niekto to má v živote o to ťažšie, keď vyrastá bez rodiny. V mojom srdci sa objavila túžba byť pre aspoň jednu osobu tou, o koho sa bude môcť oprieť. ...S dievčatami som sa síce stretla zatiaľ len párkrát, ale musím povedať, že som z nich naozaj povzbudená. Sú to mladé a talentované ženy plné iskry a temperamentu... Vnímam, že sa ku mne správajú s úctou. Keď im chcem s niečím pomôcť, tak mi to nie vždy chcú dovoliť. Mám rada ich úprimnosť a spontánnosť, sami ma učia, byť viac sama sebou. Teším sa na ďalšie naše spoločné stretnutia a že sa naše kamarátske vzťahy, verím, časom ešte viac prehĺbia.“

Veronika

Sprievodcovia

Veronika nám spadla z neba. Po novom roku ale plánujeme už cielene rozbehnúť dobrovoľnícky program „Sprievodcovia“, zameraný práve na vytvorenie priateľského podporného vzťahu medzi dievčaťom z Hniezda a zrelým dobrovoľníkom. Uvedomujeme si, že aj dobrovoľník potrebuje podporu a čas na zoznámenie sa s prostredím a dievčatami. Preto plánujeme spoločné úvodné aktivity dievčat s dobrovoľníkmi, školenia pre dobrovoľníkov o vzťahovej väzbe, sebareflexii, nenásilnej komunikácii, nastavenie hraníc, riešení konfliktov a pod. Našou túžbou je, aby časom každé dievča malo svojho Sprievodcu. Sme malé sociálne zariadenie s rodinnou atmosférou a so skúsenými pracovníkmi, ktorí sa radi podelia o svoje skúsenosti.

Sledujte našu webovú stránku: www.relevant.sk a facebook: @relevantno.

Za tím Relevant Jana Šolcová
koordinátorka dobrovoľníckych projektov

CHCEŠ SA NAUČIŤ ALEBO ZLEPŠIŤ SVOJU NEMČINU?

Ahoj! Volám sa **SHAYEN**, som rodená Nemka a ponúkam doučovanie nemčiny **zadarmo**, ako súčasť dobrovoľníckeho programu. Hovorím po anglicky, španielsky a poľsky. **Nezáleží na úrovni tvojej nemčiny.**

Chcete sa zlepšiť v nemčine?

Ahoj, som Shayen z Nemecka a momentálne pracujem cez EZS (Európsky zbor solidarity) ako dobrovoľníčka v Relevante. Mnoho ľudí sa ma pýta, prečo som tu a aká je moja motivácia. Vždy som mala snahu pomáhať deťom a mladým ľuďom a najmä vymieňať si skúsenosti. Svoje pôsobenie tu vnímam ako veľmi pozitívnu a dobrú skúsenosť. Počas týždňa sa stretávam s mnohými skvelými ľuďmi, ktorí mi o sebe rozprávajú a zároveň ma nútia na sebe pracovať. Či už sú to dievčatá z Hniezda, mladí zo skupín mládeže, moji kolegovia alebo študenti, ktorých učím, od každého sa môžem niečo naučiť a dúfam, že oni sa môžu niečo naučiť odo mňa. Keďže rada pomáham ľuďom a úspech je mojou motiváciou, ponúkam aj bezplatné lekcie nemčiny.

Kontaktovať ma môžete na tel. čísle: +4915730242580 alebo kontaktujte Relevant na: 0907 996 377.

Shayen

FINANCIE

Viera a peniaze

Ak sa v cirkvi začne hovoriť o peniazoch, často dochádza k nedorozumeniam. Ide vždy o citlivú tému. Iste, lebo aj samotné Písmo nás učí, že Koreňom všetkého zla je zaiste milovanie peňazí, po ktorých niektorí zatúžili, tak zblúdili od viery a spôsobili si mnoho bolestí. (1 Tim 6,10). Na základe tohto citátu niektorí ľudia majú dojem, že kedykoľvek sa v cirkvi začne hovoriť o peniazoch, je to prejav lakomstva alebo túžby po peniazoch a je to samo osebe hriešne. To samozrejme nie je pravda. Preto je dobré, ak sa aj na túto otázku pozrieme očami Božieho slova.

Peniaze ako súčasť života

Peniaze sú už 2500 rokov súčasťou bežného života, a tak aj života v cirkvi. Prijímať ich, platiť nimi v bežnom živote nie je ani zlé, ani dobré, je to jednoducho normálna, bežná vec, ako mnoho iných. Hriechom je milovanie peňazí, lakomstvo, nie samotné hospodárenie s peniazmi, či ich bežné používanie na splnenie základných záväzkov a potrieb. Sám Pán Ježiš bral peniaze ako bežnú skutočnosť. Pri prvom vyslaní učeníkov na misiu medzi Židmi učeníkom hovorí, aby si nebrali ani peniaze, ani mešce. Považoval za samozrejmé, že medzi veriacimi ľuďmi, Židmi, majú učeníci rátať s pohostinnosťou tých, ktorým budú kázať a slúžiť. Ubezpečoval učeníkov, že o nich bude medzi spoluveriacimi postarané. Úplne naopak znejú však Ježišove rady, keď prichádza čas Ježišovej smrti a Ježiš už myslí na vyslanie apoštolov na misiu medzi pohanmi. Pán Ježiš upozorňuje učeníkov, že odteraz vstúpia do nepriateľského prostredia, preto si so sebou majú vziať aj mešec, aj kapsu, dokonca meč na obranu. (Lk 22,36).

Už z tohto porovnania pokynov v evanjeliách môžeme vidieť, že aj my, veriaci, máme brať peniaze a všetky svoje bežné potreby života ako normálnu záležitosť, s ktorou máme rátať. Tiež sa môžeme poučiť, že máme brať vážne podmienky, v akých žijeme a podľa daných podmienok rozumne prispôsobiť svoje hospodárenie a správanie sa. Nemáme sa však zaoberať peniazmi ako jedinou a najväčšou starosťou nášho života.

Pokiaľ ide o pravidelné poplatky a dane, postoj Pána Ježiša k nim vidíme v dvoch prípadoch: ak išlo o platenie dane štátu (v Jeho čase voči pohanskej Rímskej ríši), Ježišovou odpoveďou bol známy výrok: Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi, a čo je Božieho, Bohu. (Mt 22,21). Pri požiadavke zaplatiť za Ježiša a učeníkov daň pre Jeruzalemský chrám Ježiš rešpektoval aj tento poplatok a potrebné peniaze na daň odovzdal. (Mt 17,24-27). Okrem toho považoval Pán Ježiš za jeden z prejavov úprimnej viery ochotu darovať okrem povinnej dane aj dobrovoľné dary na chrám. (Dar chudobnej vdovy Mt 12,42-44).

V prvotnej cirkvi - Jeruzalem

Po vzniku cirkvi prirodzene aj v tomto spoločenstve museli riešiť otázku hospodárenia a udržiavania služby. Prvým pokusom o riešenie boli dary Jeruzalemských kresťanov, pričom niektorí predávali svoje majetky a všetko, čo utŕžili, doniesli apoštolom k nohám. V knihe Skutkov apoštolských však nie je tento model opísaný ako vzorový s výzvou, že všetci v cirkvi majú robiť tak isto ako v Jeruzaleme. Prvotní kresťania predávali svoje majetky v predstave, že Pán Ježiš znovu príde na zem za veľmi krátky čas, a preto oni už pozemské majetky potrebovať nebudú. O niečo neskôr sa z Písma dozvedáme, že cirkevný zbor v Jeruzaleme bol veľmi chudobný. Pre chudobných jeruzalemských bratov sa robili zbierky po mnohých kresťanských zboroch, ako o tom píše Pavol vo svojich listoch. Ukázalo sa, že toto nebol práve najšťastnejší spôsob hospodárenia. Mal len jednu pozitívnu stránku. Keď došlo k obliehaniu Jeruzalema, bolo si treba zachrániť život útekom z mesta, chudobní Jeruzalemskí kresťania nemuseli plakať za svojim majetkom, lebo žiaden nemali. Preto poľahky odchádzali z mesta a zachránili si životy. Iní obyvatelia Jeruzalema, ktorí si svoje majetky túžili chrániť až do konca, tam zahynuli aj so svojím majetkom.

V prvotnej cirkvi - misia

Aj apoštolovia na misijných cestách potrebovali spať, jesť, zaplatiť za cestovanie loďou. Tieto výdavky im vo

väčšine prípadov pomáhali znášať dobrovoľné zbierky veriacich. Zmienky o tom nachádzame u Pavla na viacerých miestach. Niekde bola obetavosť samozrejmá, ako vo Filipis, inde neboli ochotní k dávaniu (F 4,10nn). V Tesalonikách sa apoštol Pavol živil prácou vlastných rúk, aby získal pre seba zabezpečenie. Musel sa o seba postarať sám. Občas v cirkvi zaznievajú podobné hlasy, že aj dnes by kazatelia nemali byť platení, ale mali by žiť z vlastnej práce a kazateľskú činnosť konať vo svojom voľnom čase. Ako príklad uvádzajú práve Pavlovu zmienku z 1 Tes 2,9. Tento názor však nie je správny. My totiž nie sme v situácii misie medzi pohanmi. Náš národ je už viac ako 1000 rokov kresťanský. Naša evanjelická cirkev tu funguje už 500 rokov. My už máme rozvinuté štruktúry, vzájomné vzťahy, máme aj kostoly, fary, cintoríny, ktoré je potrebné spravovať, máme množstvo členov cirkvi, o ktorých sa treba pravidelne starať. To nie je situácia porovnateľná s Pavlovou misiou.

Pavlove rady

Sám Pavol nedáva svoju skúsenosť z Tesaloník ako vzor. Práve naopak. Ako normu opisuje skôr niečo iné: „Či nemáme právo jesť a piť? Či nemáme právo brať so sebou sestru-ženu ako aj ostatní apoštolovia, aj bratia Pánovi, aj Kéfas? Alebo či len ja a Barnabáš nemáme právo nepracovať? Kto kedy vojenčí na vlastné trovy? Kto sadí vinicu, a neje z nej ovocie? Alebo kto pasie stádo, a nepožíva mlieko od stáda? Či to hovorím (len) po ľudsky? Či to nehovorí aj zákon? Veď je napísané v Mojžišovom zákone: Nezaviažeš volovi hubu, keď mláti! Či sa Boh stará (len) o voly? (1 K 9,4-9). A inde: Komu sa dostáva vyučovania v slove, nech zo všetkého, čo má, udeľuje tomu, kto ho vyučuje. Nemýľte sa! Boh sa nedá vysmievať! Čo človek rozsieva, to bude aj žať! Pretože kto rozsieva svojmu telu, z tela bude žať skazu; kto rozsieva Duchu, z Ducha bude žať večný život. V činení dobrého neochabujme, lebo ak neochabneme, časom svojím budeme žať. A tak teda, dokiaľ máme čas, čiňme dobre všetkým, ale najmä domácim viery (G 6,6-10).

V Skutkoch apoštolských apoštolovia sami zistili, že nie je správne, aby kvôli organizačnej, technickej či diakonickej práci zanedbávali výklad Božieho slova, ktorý im bol zverený ako ich hlavná úloha (Sk 6,2). Neviem, ako by to padlo členom cirkevného zboru, keby im bolo treba vykonať pohreb, krst, či bežať s večerou Pánovou k nemocnému, ale kazateľ by nebol k dispozícii, lebo by bol pri svojej práci. V týchto prípadoch by sme veľmi rýchlo pochopili, že mať človeka v službe v cirkvi na plný úväzok, je to, čo skutočne potrebujeme.

Skúsenosti zo Starej zmluvy

V prvotnej cirkvi mohli čerpať aj zo skúseností Izraela. Boží ľud predsa žil ako spoločenstvo viery už stáročia. Mali chrám v Jeruzaleme, v ňom slúžili celé rody kňazov a chrámových sluhov levítov. Z Božieho príkazu rod Lévi nedostal v Izraelskej krajine svoj podiel. Mal byť oddelený pre službu Hospodinovi. Preto Pán Boh prikázal ostatným kmeňom Izraela, že sa o Lévijcov majú postarať. Obete, ktoré prinášali do chrámu boli rozdelené tak, že krv a vnútornosti boli obetované v spaľovanej obeti Pánu Bohu, mäso mali chrámoví sluhovia spracovať. Z neho sa konali slávnostné hostiny obetujúcich, ale veľká časť tohto mäsa patrila ako odmena za službu kňazom a levítom. Na ich živobytie mali Izraelci prispievať aj desatinou svojej úrody z poľa aj z dobytka. Neskôr, keď sa začali používať peniaze, bolo možné obilie nahradiť peňažným darom pre chrám a kňazov. Obete zvierat museli byť zachované. Tento predpis Izraelci zachovávali, a tak umožnili kňazom a levítom, aby sa nepretržite mohli starať o službu v chráme. Pre dnešných členov cirkvi by toto bolo možno až nepredstaviteľné, odvádzať 10% svojich príjmov na to, aby v cirkvi mohli kňazi slúžiť všetky potrebné služby, aby cirkev mohla konať všetky svoje práce. Sú však aj dnes takí, ktorí tento spôsob hospodárenia so svojimi príjmami využívajú. Vychádzajú z Lutherovho vnímania majetku: my nie sme na svete vlastníkmi svojich majetkov. Všetko na svete, vrátane nás, patrí Pánu Bohu. Pán Boh nám náš majetok len zveril do našej zodpovednosti na krátky čas nášho života. Keď sa raz postavíme pred Pána Boha, budeme sa zodpovedať nielen z toho, ako sme úprimne verili, ako sme prejavovali lásku k blížnym slovami, ale aj z toho, či sme múdro, správne hospodárili s hmotnými majetkami, ktoré nám Pán Boh prepožičal (Mt 25,14).

Fungovanie cirkvi je zodpovednosťou všetkých veriacich

Uvedené miesta ukazujú, že správne hospodárenie s peniazmi či iným hmotným majetkom patrí medzi ostatné zodpovednosti, ktoré pred Pánom Bohom máme ako Jeho deti. K majetku sa môžeme postaviť sebecky ako lakomý hospodár z podobenstva (Lk 12,15nn), alebo s ochotou myslieť na iných, ako napríklad Lýdia vo Filipis (Sk 16,14-15).

Cirkev samozrejme nie je závislá na našich peňažných daroch. Pán Boh dokáže zabezpečiť šírenie svojho slova aj bez našej pomoci, bez našich darov. No ak sme raz boli bohato obdarovaní, bolo by prirodzené a pre kresťana samozrejmé, že z prijatých darov rád podporí službu cirkvi tak, aby aj iní mohli počuť evanjelium a boli obslúžení vo všetkých svojich potrebách. Pán Boh nie je odkázaný na nás a naše dary. Ale ak nájde ochotu a dobroprajnosť na inom mieste, u iných ľudí, môže sa stať, že napokon my budeme najviac ochudobnení. Niekto dáva priehrštím, a ešte mu pribúda, niekto šetrí viac, ako sa patrí, a má nedostatok. Dobročinný človek bude bohato nasýtený, kto občerství, bude občerstvený. Príslovia 11,24-25.

Ján Velebír

Článok bol uverejnený v Bardejovskom prameni 3/2020.

ROZHOVOR

Zmeny vo financovaní cirkvi *od roku 2022*

Vieme, že synoda v septembri schválila nový model financovania cirkvi. V čom spočívajú najvýznamnejšie zmeny?

Už v roku 2020 bol schválený zákon o finančnom zabezpečení ECAV, ktorého úlohou bolo podstatne zvýšiť príjmy do celocirkevného rozpočtu. Súčasťou rozhodnutia synody bolo aj stanovenie spôsobu výberu do Fondu finančného zabezpečenia. Výpočet, podľa ktorého sa cirkevným zborom stanovila suma, ktorú mali zaplatiť, bral do úvahy viacero faktorov, medzi ktorými bolo najviac kritizované odvádzanie 3% z príjmov cirkevného zboru.

Platenie na počet členov cirkevného zboru a na systematizované miesto duchovného bolo viac-menej akceptované. Už počas rokovania synody v roku 2020 bolo zrejmé, že spôsob výpočtu príspevku bude pre mnohých problematický. V priebehu roku 2021 sme boli poverení (Generálny hospodársky výbor) vypracovať alternatívne návrhy. Do úvahy prichádzali štyri možné modely výpočtu vrátane doterajšieho. Po dlhej diskusii v Generálnom presbyterstve a na synode, schválila synoda model „na člena a systematizované miesto“

V čom teda spočíva najvýznamnejšia zmena, ktoré vstúpi do platnosti od 01.01.2022?

Od nového roku budú cirkevné zbory platiť do Fondu finančného zabezpečenia poplatok, ktorý bude brať do úvahy výšku štátom stanovej minimálnej mzdy, počet členov cirkevného zboru a počet systematizovaných obsadených a neobsadených miest duchovných v cirkevnom zbore.

Ako sa využívajú tieto financie?

Financie, ktoré odvádzajú cirkevné zbory do Fondu, sa používajú podľa citovaného zákona, na základe Štatútu Fondu finančného zabezpečenia a v súlade so schváleným rozpočtom cirkvi na rok 2022. Jednoducho povedané, peniaze sa používajú na vyplatenie časti miezd duchovným a na celocirkevné programy a aktivity. Kým v prípade miezd ide o dofinancovanie nad rámec štátom stanovenej minimálnej mzdy podľa synodou schválených platových tabuliek, v prípade celocirkevných programov postupujeme tak, že najprv sa používajú štátne peniaze a keď sa tie minú, bude sa čerpať z Fondu v zmysle rozpočtu.

Kto to kontroluje?

Správnosť účtovania cirkvi (najmä Generálneho biskupského úradu) kontroluje Revízna komisia a stav na Fonde kontroluje Generálny hospodársky výbor, pričom o stave je informované aj Generálne presbyterstvo. Okrem toho je Generálny biskupský úrad v Bratislave povinný štvrťročne posielať predsedovi a členom Generálneho hospodárskeho výboru stav plnenia rozpočtu cirkvi.

O platoch farárov sa toho veľa popísalo. Došlo naozaj k ich navýšeniu?

Áno, došlo. Od 01.07.2021 majú navýšené platy všetci duchovní, ktorých cirkevné zbory zaplatili predpísané platby. Tí, ktorých cirkevné zbory nezaplatili, ostávajú na pôvodných mzdách.

Môžeš uviesť aj konkrétne čísla?

Môžem, ale pripomínam, že je to vysoko individuálne, keďže farári majú nároky aj na niektoré príplatky, podľa toho, čo a kde robia. Od 01.01.2022 bude mať farár s 20-ročnou praxou hrubú mzdu 907 €. To platí pre tých

farárov, ktorí pracujú v zbore, ktorý uhradil svoj poplatok do Fondu. Jeho kolega s rovnakou praxou v neplatiacom zbore dostane 727 €. S pribúdajúcimi rokmi sa bude tento rozdiel zväčšovať, takže platiť sa oplatí.

Nateraz nevyriešeným problémom ostáva skutočnosť, že cirkevné zbory, ktoré neplatia do Fondu, takto nielen znižujú príjem svojich duchovných, ale v podstate tiež ignorujú podporu celocirkevných programov a aktivít. A to mi je ľúto.

Máme veľa neplatičov?

Menej ako sme čakali. Keď sa v roku 2020 schvaľoval nový model financovania, niektorí skeptici očakávali, že zaplatí možno polovica. Dnes máme viac ako 80% platiacich cirkevných zborov a ďalší sa pridávajú. Viem, že je to ťažké, ale teším sa z toho, že naši veriaci sú ochotní preberať zodpovednosť za svoju cirkev aj vo finančnej oblasti.

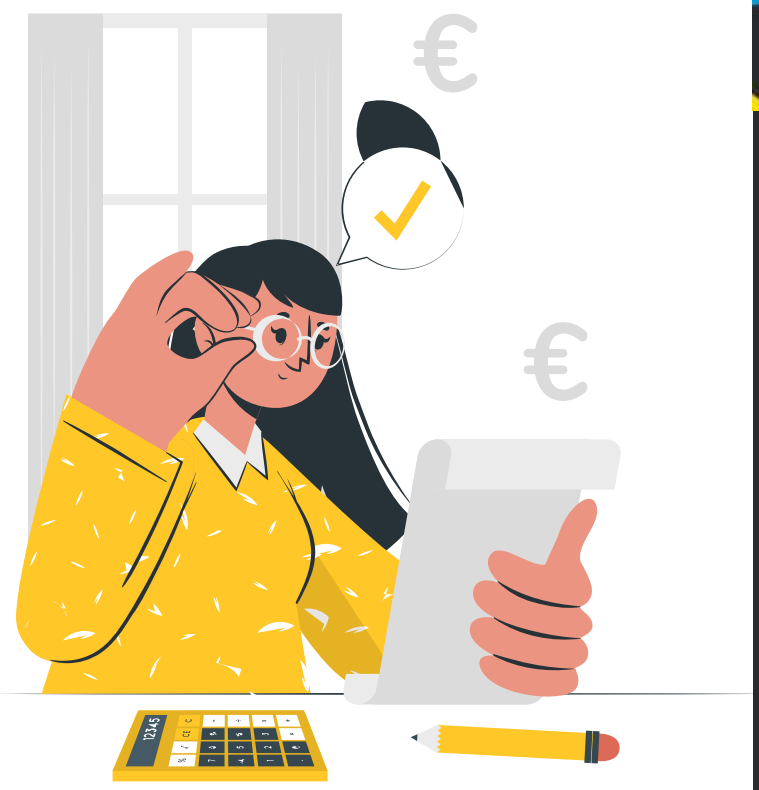

Ako je na tom náš, prešovský cirkevný zbor?

Veľmi dobre. Prešov si uhrádza svoje poplatky riadne a načas.

Za rozhovor ďakuje redakcia Patmosu.

Marián Damankoš bol do roku 2019 predsedom Školského výboru ECAV, od roku 2020 predsedom Generálneho hospodárskeho výboru ECAV. Súčasne je členom Generálneho presbyterstva ECAV a dozorcom Šarišsko-zemplínskeho seniorátu ECAV

ProChrist 2021

„Niekedy stojíme pred troskami nášho života. Pokazilo sa toho tak veľa – v susedstve, v práci, v manželstve, v partnerstve, v rodine. A potom si túžobne želáme, aby sa všetko znovu dalo do poriadku a táto túžba je tým silnejšia, čím viac vidíme, že sami sme na vine. Keď zraníme iných, niečo sme naozaj pokazili a vieme, že potrebujeme odpustenie. Keď sú sny zničené a pýtame sa: „Ako to bude ďalej?'"

Takto zaznievali úvodné slová moderátora Festivalu nádeje – ProChrist 2021 v jednom zo siedmich evanjelizačných stretnutí, ktoré boli vysielané online z

Dortmundu. Témou tohtoročného ProChristu bolo „Zažiť Boha – stretnúť Ježiša".

Počas jednotlivých festivalových dní moderátor spolu s hosťami hľadal odpovede na otázky – dá sa ísť ďalej, keď človek stratí všetko – majetok, česť, úctu, úspech? Dá sa mať nádej počas zomierania a po smrti syna chorého na rakovinu? Ako žiť a čo robiť, keď sa žena dostane do partnerského vzťahu, v ktorom vládne psychické týranie? Dá sa dostať druhá šanca po živote v pravicovom hnutí? Odpovede na tieto a ďalšie otázky hľadal moderátor spolu s hosťami a dvoma stálymi moderátormi Program jednotlivých večerov vo formáte talk-shaw sa skladal zo svedectva hostí, biblického príbehu prerozprávaného z pohľadu hlavnej postavy príbehu a podporeného moderne poňatými obrazmi k textu, krátkym biblickým výkladom a hudobným vstupom. Na každom stretnutí zaznela výzva na osobné rozhodnutie vydania svojho života Ježišovi.

Na týchto večeroch ma upútali zaujímaví hostia, obsahová hĺbka, ale aj celková dynamika večerov, a hlavne prijatá nádej – nádej, že aj na úplnom dne alebo v slepej uličke je možné zachytiť Božiu ruku, ktorá človeka vyzdvihne a postaví opäť na nohy. Že vždy je nádej. Som vďačná organizátorom ProChristu v Nemecku, aj prekladateľskému tímu na Slovensku za sprostredkovanie veľkej dávky nádeje.

Srdečne **pozývame sledovať záznam** týchto siedmich večerov pretlmočených do slovenčiny na youtubovom kanáli Pre Teba alebo cez stránku: www.prochrist.sk.

SPOLOČENSTVO

Služby Božie včera a dnes *(I. časť)*

Spoločenstvo pri Božom Slove, modlitbách, piesňach a sviatostiach je jedným z charakteristických znakov života cirkvi. Pre každého kresťana by mala byť účasť na Službách Božích prirodzenou súčasťou života viery. V sérii článkov si chceme všimnúť niečo z histórie Služieb Božích, ale chceme sa venovať aj súčasnosti Služieb Božích a možným spôsobom ich stvárnenia. Dnes si všimneme niekoľko dôležitých momentov z histórie Služieb Božích v prvých storočiach.

O tom, ako vyzerali Služby Božie v prvej cirkvi, nám podávajú svedectvo najmä Skutky apoštolov, ale aj evanjeliá a listy apoštolov. Nevieme, aký bol ich presný priebeh, ale vieme, z čoho pozostávali. Stálou súčasťou bohoslužieb boli liturgické súčasti, ktoré pochádzajú priamo od Pána Ježiša, alebo od apoštolov. Modlitba Pánova, apoštolské pozdravy a požehnania, taktiež Áronovské požehnanie patrili ku Službám Božím. Najdôležitejšou súčasťou bolo čítanie jednotlivých odsekov Starej zmluvy a neskôr aj Novej zmluvy a ich výklad - teda kázeň, či homília. Dôležité bolo aj lámanie chleba, teda eucharistia, či Večera Pánova. Bohoslužobné zhromaždenia prvej cirkvi neboli viazané nejakým pevným poriadkom, v tom vládla sloboda, ale predsa sa kládol dôraz na to, aby sa všetko v zhromaždeniach cirkvi dialo tak ako treba a predchádzalo sa chaosu a neporiadku. To zdôrazňuje aj apoštol Pavol, keď píše: „Čo teda, bratia? Keď sa zídete, každý má niečo: chválospev, učenie, zjavenie, hovorenie jazykmi či ich výklad; to všetko nech je na budovanie... Ale všetko nech sa deje slušne a v poriadku!“ (1Kor 14, 26.40)

S prvými náznakmi úprav bohoslužobných poriadkov sa stretávame v liste Klementa, a v Plíniovom liste Trajánovi, približne zo začiatku 2. storočia. V tomto období boli Služby Božie dvojdielne – zvesť Božieho Slova bola oddelená od spoločnej hostiny lásky, od lámania chleba. S prvým skutočným popisom kresťanských Služieb Božích sa stretávame u Justína Martýra (okolo roku 150). Nedeľa – deň Kristovho vzkriesenia, bola podľa Justína dňom, kedy sa stretávali kresťania. Najprv bolo čítanie Písma – evanjelií a slov prorokov, potom nasledovala kázeň a potom všeobecná modlitba cirkvi. Na to nasledovala druhá časť Služieb Božích – eucharistia. Veriaci si dali bozk pokoja, potom diakoni priniesli predstavenému chlieb a kalich s miešaným vínom. Po eucharistickej modlitbe, ktorú potvrdili veriaci svojím: amen, nasledovalo prijímanie posvätených darov.

Do bohoslužobného vývoja hlboko zasiahol fakt, že pri Službách Božích boli prinášané milodary, a to vo forme darov zeme – najmä chleba a vína, ktoré boli

oddelené – posvätené modlitbou, a tak požívané pri Večeri Pánovej. Tieto dary boli čoskoro chápané ako obeť prinášaná Bohu. Spočiatku len ako znamenie pripomínajúce obeť Pána Ježiša Krista na Golgote, ale čoskoro sa z obetovania darov stalo opakované obetovanie Krista nekrvavým spôsobom. S názorom, že Večera Pánova je znovu obetovaním Krista na oltári sa stretávame už v 3. storočí ako s bežným názorom. Váha kladená na zvestovanie Slova, na kázeň, sa pomaly strácala a presúvala sa na obetovanie Krista. Namiesto vzdelávania v Božom Slove a svätenia pamiatky Kristovej smrti a vzkriesenia vo Večeri Pánovej sa na prvé miesto dostáva obetovanie Pána Ježiša Krista nekrvavým spôsobom na oltári. Prítomný cirkevný zbor sa čoraz viac dostáva len do úlohy diváka, ktorý pozoruje obeť, ktorá sa za neho prináša. Z kazateľa Božieho Slova sa stáva obetujúci kňaz. Služby Božie sa stali jednoliatym celkom, aj keď stále mali dve jasne oddelené časti. Prvej časti (liturgia katechumenov) sa mohli zúčastniť všetci bez rozdielu, eucharistickej časti Služieb Božích sa mohli zúčastniť len pokrstení veriaci.

Na začiatku 3. storočia nachádzame u biskupa Hippolyta text liturgie Večere Pánovej, ktorý obsahuje časti, z ktorých sa niektoré zachovali dodnes aj v našej liturgii. V Hippolytovej liturgii sú tieto časti: Pozdrav, Hore srdcia naše, Eucharistická modlitba, Slová ustanovenia Večere Pánovej a vzývanie Ducha Svätého. Potom nasledovalo samotné prijímanie, ďakovná modlitba a požehnanie. Vidíme, že aj niektoré súčasné liturgické spevy, majú svoje korene veľmi hlboko v histórii a spájajú nás s našimi predkami vo viere v Pána Ježiša Krista. Liturgická forma Hippolyta výrazne ovplyvnila vývoj v ďalšom období, ktorému sa budeme venovať v nasledujúcej časti našej série.

Martin Chalupka, zborový farár-senior

CIRKEV

Pastiersky list Zboru biskupov ECAV

k Vianociam 2021

Drahí, sestry a bratia, milé cirkevné zbory, prihovárame sa vám v zložitej situácii, ale hneď s prvými slovami chceme zdôrazniť, že radosť Vianoc nám nemôže vziať žiadna pandémia a s ňou súvisiace obmedzenia. Božia láska k nám, zjavená v Ježišovi Kristovi je svetlom, ktoré prežaruje akúkoľvek temnotu.

Premýšľame nad tým, ako sa zmenil rámec nášho života, témy i rétorika, ktorá Vianoce sprevádzala. Najväčšími problémami Vianoc bývali všadeprítomný zhon a konzumné poňatie sviatkov. Svoje si od nás vypočuli aj tí, ktorí zhromaždenia cirkvi navštívili iba na Vianoce. Stačí však neviditeľný vírus a už druhé Vianoce riešime úplne iné problémy: strach o život, bolesť po strate drahých, všadeprítomnú neistotu, ohrozenie príjmov domácností a mnoho iných. Čo by sme za to dali, keby mohla byť celá komunita našich cirkevných zborov spolu. Keby sme si bez obáv mohli podať ruky, objať sa, želať si požehnané Vianoce. Keby mohli evanjelium o Božej láske skláňajúcej sa k nám v dieťati Ježišovi počuť aj tí, ktorí prídu iba raz v roku. Aké samozrejmé boli pre nás tieto veci. A akými sa stali nesamozrejmými! Vážili sme si ich dostatočne? Vnímali sme ich ako dar, ako milosť? Premýšľajme o tom v pokání pred Bohom.

Zvláštna otázka znie: Priniesla pandémia predsa niečo pozitívne? Na vlastné prekvapenie konštatujeme, že advent i Vianoce urobila osobnejšími, viac idúcimi po podstate. V cirkvi si už nevystačíme s kritikou zhonu, konzumu, reklám, ani s kritikou sekulárneho sveta, ktorému kresťanský obsah Vianoc nič nehovorí. Nemusíme vyzývať, aby ľudia spomalili, stíšili sa, boli viac sami so sebou, s najbližšími, s Bohom. Všetko to tu je. Vôbec neplatí, že pandémia znemožnila slávenie Vianoc. Ona znemožnila iba spoločné slávenie Vianoc tak, ako sme naň boli zvyknutí. Ale radosť ľudskej duše zo sklonenia sa milujúceho Boha k nám v Ježišovi Kristovi, tú pandémia nemôže a nedokáže vziať!

Nechceme zostávať iba pri popisoch našej situácie počas tohtoročných Vianoc. Chceme ako Božie deti urobiť kroky ďalej. Nie z vlastných síl, oduševnenia a hrdinstva, ale z moci vianočného evanjelia. Z moci Boha, ktorý sa skláňa k nám v Ježišovi a napĺňa nás Duchom Svätým. Miluje nás absolútnou láskou, ktorej znamením sú betlehemské jasle, ako i golgotský kríž.

Ako priamu Božiu reč k nám prijmime štyri výzvy z listu Rímskym 12, 12 – 13. Počujeme: „Veseľte sa v nádeji“. Prijmime povzbudenie, nech dusno pandémie neudáva základný tón nášmu životu. Tým nech je nádej, ktorú nám prináša Ježiš a ktorá vyúsťuje vždy do radosti. Počujeme: „V súžení buďte trpezliví“. Prijmime povzbudenie, aby sme v prítomných komplikáciách života zachovali trpezlivosť, boli statoční, potlačili osobné horkosti a prispeli k pokoju. Počujeme: „V modlitbe vytrvalí“. Prijmime povzbudenie, aby sme udržiavali modlitebné spojenie s Bohom, najsilnejší nástroj živého vzťahu s Ním! A napokon počujeme: „K potrebám svätých ochotní“. Prijmime povzbudenie, aby sme v láske boli všímaví voči starším, osamelým, či vystaveným zložitým situáciám vo našom okolí. Prejavme im jednoduchú osobnú diakoniu.

Nádej v Ježišovi, ústiaca do radosti – trpezlivosť v súžení – vytrvalý modlitebný život – a aktívna láska. Z týchto štyroch ingrediencií nech je umiesený ten najchutnejší a najvoňavejší koláč našich tohtoročných Vianoc. V bratskej láske sa cítime byť s Vami spojení; so sestrami a bratmi v duchovnej službe, slúžiacimi dobrovoľníkmi, s roztrúsenou, ale Ježišom Kristom stále milovanou cirkvou, zloženou zo všetkých generácií. Nech nikdy nezamĺkne naša chvála a vďaka! Ani počas tohtoročných Vianoc.

Ivan Eľko, generálny biskup ECAV
Ján Hroboň, biskup ZD ECAV
Peter Mihoč, biskup VD ECAV

FÍLIE

Fília Janov

Lebo lepší je deň v Tvojich sieňach ako inde tisíc; Ó, Hospodine mocností, blahoslavený človek, ktorý v Teba dúfa". Žalm 84, 11a, 13 Práve tieto slová citovaného žalmu otvárali pred 30. rokmi posviacku evanjelického a. v. zborového domu – modlitebne v Janove. Písal sa 20. október 1991, čo bola 21. nedeľa po Sv. Trojici.

Pre fíliu Janov, ktorá patrí do CZ ECAV na Slovensku Prešov to bol deň, kedy sa Slovo Božie, oslavné piesne, ďakovné slová i vrúcne modlitby niesli novým príbytkom veriacich v tejto fílii. Deň, kedy modlitebňa Janov začala písať svoju históriu.

Posviacku modlitebne vykonal vtedajší zborový farár a senior Šarišsko-zemplínskeho seniorátu, Ján Midriak (neskôr biskup VD ECAV na Slovensku). Kázňou Slova Božieho poslúžil brat farár Ján Jágerský, liturgovali bratia farári Ján Velebír st., Ján Gajdoš, Ján Gdovin a sestra farárka Eva Ščerbáková. Program posviacky spestril cirkevno-zborový spevokol Sion pod vedením sestry Heleny Midriakovej a obohatila recitovaná báseň evanjelickej farárky a poetky Zlatice Oravcovej.

Jeden z bodov programu posviacky bol venovaný aj spomienke na manželov Máriu a Jána Richtárikovcov, v dome ktorých bola modlitebňa zriadená. Keď rodinný dom po smrti sestry Márie Richtárikovej v roku 1990 zostal prázdny, pri večernom modlitebnom stretnutí janovských evanjelikov zaznela úvaha, aké by to bolo pre nich vzácne mať v Janove miesto, kde by sa mohli spoločne stretávať pri Slove Božom. V tom čase sa totiž cirkevníci na fílii Janov stretávali v rámci nešporných, večerných adventných a pôstnych služieb Božích, resp. modlitieb pri zosnulých, iba po domácnostiach.

Úvahu o zriadení bohoslužobného miesta v Janove umocnil nebohý brat Dušan Olejár, zať manželov Richtárikovcov. Ten v spolupráci s nebohým bratom Jánom Olejárom (vtedajším kurátorom fílie Janov) a bratom farárom Jánom Midriakom dali tejto myšlienke nakoniec reálnu podobu. Darovacou zmluvou bol rodinný dom prevedený do vlastníctva CZ Prešov a v apríli 1991 sa s Božou pomocou začal proces jej realizácie.

Svojpomocou miestnych evanjelikov sa najprv začalo s opravou strechy na dome, neskôr s prestavbou celého interiéru. Náklady na vybudovanie modlitebne boli pokryté z finančných zbierok evanjelikov z Janova i susednej obce Bzenov. Milodarmi prispeli evanjelici z Rokycian, Žipova, či členovia CZ Prešov.

Remeselná zručnosť cirkevníkov, dobrá organizácia prác, plynulé zabezpečovanie materiálu pod vedením vtedajšieho kurátora Jána Olejára, no najmä zapálené srdcia veriacich a veľká túžba zriadiť Boží príbytok vo

svojej obci sa podpísali na skutočnosti, že už koncom roka boli zavŕšené rekonštrukčné práce a dňa 20. októbra 1991 mohla byť modlitebňa posvätená. Na pamiatku týchto udalostí bol dňa 6.10.1994 v záhrade pred modlitebňou slávnostne umiestnený a posvätený pamätný andezitový kameň, ktorý bol dovezený z lomu v Hubošovciach. Nápis na ňom vytesal pán Vladimír Vaník z Prešova.

Od slávnostnej posviacky sa v modlitebni v Janove začali pri Slove Božom pravidelne stretávať veriaci z Janova i okolitých filií. Služby Božie sa tu konajú každé dva týždne v nedeľu a na sviatky. V čase adventu a pôstu sa konajú večierne, na veľkonočné sviatky čítanie pašií.

Ďalším významným medzníkom v živote modlitebne bol 16. október 2011. V 16. nedeľu po Svätej Trojici sa tu konali slávnostné Služby Božie pri príležitosti 20. výročia posvätenia modlitebne a zároveň sa konala aj posviacka obnovenej modlitebne, keďže táto v roku 2010 dostala „nový šat“. Dôvodom obnovy bola potreba zväčšiť priestory modlitebne, presvetliť ju, a tiež snaha prerobiť oltárny priestor. Obnova modlitebne bola realizovaná pod vedením brata kurátora Stanislava Čopáka s pomocou janovských evanjelikov. Náklady na obnovu predstavovali 4.900 Eur. Po tejto rekonštrukcii sa začala modlitebňa v Janove využívať aj ako miesto posledných rozlúčok s našimi drahými zosnulými.

Obnovenú modlitebňu posvätil vtedajší brat senior Šarišsko-zemplínskeho seniorátu Ján Velebír, farár v Bardejove. Správu o oprave modlitebne prečítal predsedajúci zborový farár Ondrej Koč. Liturgovali bratia farári Ján Bakalár, Ondrej Koč, sestra farárka Lenka Wagnerová a brat senior Ján Velebír.

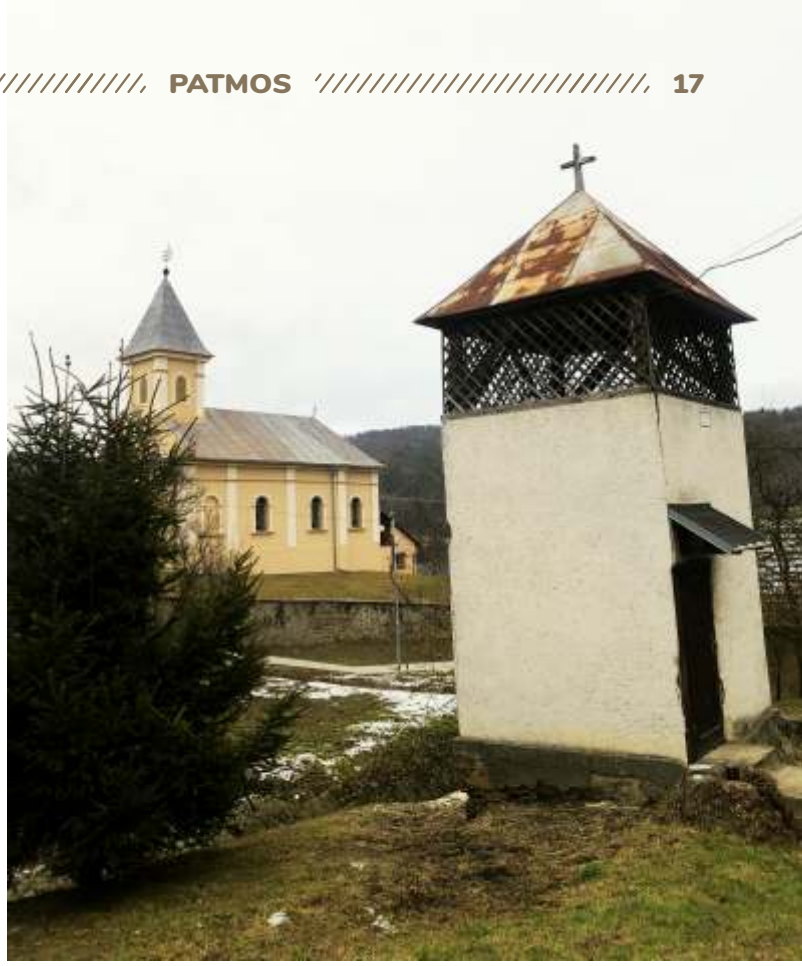

Vyzdvihol, že modlitebňa v Janove je miestom, kde sa schádza skutočná duchovná rodina Ježiša Krista. Pri tejto príležitosti odovzdal filii Janov dar - kamennú Lutherovu ružu s odkazom: „*Pozerajte na ten kameň, na tú Lutherovu ružu, keď sem budete prichádzať a keď budete prosiť i ďakovať. Držte sa spolu ako rodina. Vždy hovorte dobre o Bohu, chváľte Boha, lebo Boh Vám, bratia a sestry v Kristovi, chce žehnať!*“ Kamenná Lutherova ruža bola umiestnená na priečelí nad oltárom.

Slovo Božie zvestoval aj milý hosť, brat farár Roman Pawlas, z partnerského zboru v Tomaszowe Mazowieckom na bilbický text 1Kor 3, 11. Poukázal na základ kresťanskej rodiny, ktorým je Ježiš Kristus, ktorý dáva stabilitu, bezpečie, ochranu, samú nádheru.

Dnes, okrem Lutherovej ruže, steny modlitebne zdobí aj vyšívaný obraz, ktorý pri príležitosti svojho životného jubilea z lásky a vďačnosti za Božie sprevádzanie darovala sestra Ľudmila Olejárová (dcéra nebohých manželov Richtárikovcov, spomínaných v

úvode). Sestra Ľudmila Olejárová od vzniku modlitebne vykonáva funkciu kostolníčky. Vďaka jej práci sú priestory modlitebne zakaždým upratané a vyzdobené voňavými a pestrými kvetmi z jej vlastnej záhradky a v zimnom období ikebanami.

Svoju historickú i funkčnú hodnotu vo fílii Janov má aj evanjelická zvonica. V záznamoch nemáme zdokumentovaný dátum jej postavenia, mnohí súčasní veriaci si však veľmi dobre pamätajú jej rekonštrukciu realizovanú v roku 1981. V roku 2005 bola vo zvonici vykonaná elektrifikácia zvonov, teda dovtedajší ručný pohon nahradil elektrický. Na zvonici sa už viditeľne podpísal zub času, preto našou snahou v blízkom období bude zrealizovať jej obnovu.

Dňa 20.10.2021 sme si pripomenuli 30. výročie posvätenia našej modlitebne. Žiaľ, toto výročie sme kvôli pandemickej situácii nemohli osláviť slávnostnými Službami Božími. Nič to ale nemení na skutočnosti, že naše srdcia sú naplnené vrúcnou vďakou Trojjedinému Pánu Bohu za jeho vzácny dar – príbytok, kde sa schádzame ako kresťanská, duchovná rodina, ktorej základom je Ježiš Kristus, dávajúci nám istotu, požehnanie a ochranu.

Členovia fílie Janov vyslovujú úprimné poďakovanie všetkým farárom, ktorí poslúžili a zvestovali Slovo Božie v našej modlitebni. Zvlášť poďakovanie patrí bratovi farárovi Ondrejovi Kočovi, bratovi seniorovi Martinovi Chalupkovi a sestre farárke Lenke Wagnerovej za povzbudzujúce a posilňujúce kázne. S láskou a vďakou dnes spomíname na vzácnych už zosnulých zborových farárov Jána Midriaka a Jána Bakalára. Kiež by sme dnes, po 30. rokoch mohli s nimi spoločne zaspomínať na okamihy, ktoré sme v ich prítomnosti v našom spoločenstve zažili. Úprimné poďakovanie patrí aj všetkým kantorom, ktorí v našej modlitebni slúžili a slúžia hrou na organe.

Jana Olejárová

Na záver stručne zopár štatistických údajov:

Doterajší kurátori fílie Janov:
- *Ján Olejár*
- *Anna Macejová*
- *Stanislav Čopák (od mája 2005 až doposiaľ)*

Kostolníčka:
- *Ľudmila Olejárová (od zriadenia modlitebne až doposiaľ)*

Počet evanjelikov/ev. rodín vo fílii Janov k 1.12.2021: **110/33**
Počet miest na sedenie v modlitebni: **105**
Priemerná účasť na SB: **58**
Priemerná účasť na večerných SB: **21**

Kronika | *Október - november 2021*

POKRSTENÍ

Alexandra Antoňuková – 3. októbra
Teo Petrišák – 9. októbra
Kristína Baranová – 6. novembra
Karin Mihoková – 20. novembra
Nina Kušnírová – 20. novembra
Hana Hatoková – 28. november

ZOSNULÍ

Jaroslav Pribula, 77 r. – 4. októbra
Martin Petrenka, 62 r. – 2. októbra
Viera Wojtasová r. Chrapčiaková, 69 r. – 17. októbra
Helena Kováčová r. Gállová, 88 r. – 27. októbra
Edita Zubaľová r. Tomková, 80 r. – 25. marca
Maroš Jurek, 47 r. – 31. októbra
Anna Ivanková r. Olejárová, 72 r. – 3. novembra
Anna Oľhová r. Džurinová, 84 r. – 7. novembra
Alžbeta Bernátová r. Beňková, 93 r. – 9. novembra
Milan Bulna, 83 r. – 12. novembra
Marta Polohárová r. Paločková, 62 r. – 13. novembra
Atila Kašprišin, 78 r. – 16. novembra
Mária Kopčáková r. Beňová, 84 r. – 24. novembra
Mária Ratkošová r. Saraková, 78 r. – 28. novembra
Elena Čajková r. Filková, 79 r. 29. novembra

KNIHY

Kníhkupectvo Patmos

Milí sestry a bratia! Srdečne Vás pozývame do nášho kníhkupectva Patmos! Knižný darček nepoteší srdce človeka iba na Vianoce! Určite tu nájdete množstvo zaujímavých kníh z rôznych oblastí – pre deti, tínedžerov, mužov, ženy, psychologické, modlitebné, o vzťahoch, Biblie, spevníky... Okrem iného tam nájdete aj rôzne drobné darčeky a samozrejme obľúbené tituly: **Tranovský kalendár, Tesná brána, Chlieb náš každodenný, Dobrá sejba na rok 2022 a stolové kalendáre z Tranoscia.**

Tešíme sa na Vašu návštevu, ste srdečne vítaní!

Prenosy Služieb Božích

Vianoce a Nový rok 21/22

12. december 2021

- 10.00 TROJKA, Bratislava- Petržalka

24. december 2021

- 16.00 Rádio Regina, Púchov
- 17.00 TA3, Pezinok

25. december 2021

- 10.00 JEDNOTKA, Stará Turá

26. december 2021

- 9.05 Rádio Slovensko, Šahy

2. január 2022

- 9.00 DVOJKA, Košice

ECAV